

висловити свою думку). Після розгляду вказаних документів служба у справах дітей видає наказ про тимчасове влаштування дитини.

Тимчасове влаштування дитини у родину не прирівнюється до усиновлення та здійснюється протягом певного періоду. Відтак, щойно зникне нагальна необхідність дитина повертається під опіку батьків, інших родичів чи відповідних органів у справах дітей.

Важливе значення має рішення Уряду, щодо тимчасового влаштування дітей. Це рішення спрощує процедуру влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, під опіку або піклування родичів; дає можливість такій дитині перебувати під час воєнного стану на умовах тимчасового влаштування в прийомній сім'ї або дитячому будинку сімейного типу, чи за спрощеною процедурою – під опікою або піклуванням родичів; забезпечить найкращі інтереси дитини до того моменту, поки не буде достовірно з'ясовано, що саме сталось з її батьками.

Література

1. Положення про дитячий будинок сімейного типу. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text>.

2. Положення про прийомну сім'ю. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 565. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF#Text.

3. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав дітей на період надзвичайного або воєнного стану. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 березня 2022 р. № 349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/349-2022-%D0%BF#Text>.

УДК 341.3(043.2)

Кашицький А.В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВОЛОНТЕРСТВО У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Розвиток громадянського суспільства в Україні сьогодні перебуває в найактивнішій стадії з часів відновлення незалежності. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується наявністю різних видів соціальної діяльності людей, що у свою чергу відрізняється різноплановістю та актуальністю. Важливе місце в розмаїтті видів людської діяльності в економічній, політичній, культурній, а особливо соціальній сферах

суспільства займає волонтерська діяльність. Вона, в свою чергу, є потенційно важливим джерелом розвитку соціального сектора, відіграючи одну з провідних ролей у вирішенні суспільно значущих питань. Крім того, організації, які здійснюють діяльність, спрямовану на вдосконалення існуючих заходів підтримки соціально вразливих груп, зацікавлені у додаткових ресурсах, в тому числі у вигляді волонтерської допомоги.

На думку І.В. Мазія, у кризові періоди суспільного буття особливого та важливого значення набуває волонтерська діяльність, спрямована на зняття соціального напруження шляхом підтримки найбільш знедолених категорій населення; забезпечення гідного існування громадян, які в силу об'єктивних обставин не здатні піклуватися про себе самостійно; усунення недоліків державної соціальної політики, насамперед за рахунок оперативного реагування та надання ефективної адресної соціальної допомоги, яка відповідає потребам та запитам конкретної людини; поширення гуманістичних та альтруїстичних ідей та настроїв у суспільстві тощо [1].

Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», волонтерська допомога надається з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних осіб, які потребують соціальної реабілітації, осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, а також здійснюється для догляду за хворими, особами з інвалідністю, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги [2].

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги», волонтери можуть залучатися до надання соціальних послуг. Тобто, фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності, можуть надавати соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі без проходження навчання та дотримання державних стандартів соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з числа членів своєї сім'ї, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права і обов'язки, та є: особами з інвалідністю І групи; дітьми з інвалідністю; громадянами похилого віку з когнітивними порушеннями; невиліковно хворими, які через порушення функцій організму не можуть самостійно пересуватися та самообслуговуватися тощо [3].

Те, що волонтери можуть здійснювати активні дії у соціальній сфері, закріплено також у Постанові Кабінету Міністрів України «Про організацію надання соціальних послуг» – «надання соціальних послуг організовується шляхом здійснення заходів щодо формування та розвитку соціальних послуг, зокрема створення мережі надавачів соціальних послуг державного / комунального сектору, залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору (підприємства, установи, організації,

громадські об'єднання, благодійні, релігійні організації, фізичні особи – підприємці та фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності), залучення волонтерів, тощо» [4].

Як бачимо, законодавча база, спрямована на регулювання волонтерства в соціальній сфері, щороку розширюється та деталізується. Це зумовлено, зокрема, тим, що волонтерська діяльність передбачає розвиток навичок та призначена для сприяння добробуту або поліпшення якості людського життя [5, с. 24]. Через популяризацію та поширення волонтерства та через активну залученість уряду та громадських організацій можливо прискорити темпи розвитку волонтерського руху. Також вважаємо, що державі варто запозичити зарубіжний досвід у створенні волонтерських програм та створення їх в Україні. (Для прикладу волонтерський рух в Німеччині «Добровольчий соціальний рік» (Freiwilliges Soziales Jahr) та «Добровольчий екологічний рік» (Freiwilliges Okologisches Jahr) – програми, які дозволяють німецькій молоді здійснювати практичну діяльність в соціальній або в екологічній сферах, а з 2002 року волонтерська діяльність почала зараховуватись як альтернатива служби в армії [1]. Така діяльність трактується як допоміжна, здійснюється в лікарнях по догляду за хворими, будинках для літніх людей, дитячих закладах, робота на фермах, притулках для тварин тощо.

Таким чином, удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази може суттєво поживити та стимулювати всі види волонтерського руху в державі, в тому числі і волонтерського руху, спрямованого на зміцнення обороноздатності держави та допомоги збройним формуванням.

Література

1. Мазій І. В. Історичні аспекти становлення волонтерської діяльності у соціальній та безпековій сфері в світі та Україні. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1174> (дата звернення: 07.02.2023).

2. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

3. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

4. Про організацію надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

5. Говоруха Н. Волонтерство як платформа соціальних перетворень. Педагогічний процес: Теорія і практика (Серія: Педагогіка). 2019. № 3-4 (66-67). С. 24-30.